

Всеки има своята Петя

Сигурно поне веднъж ви се е случвало да четете дадена книга и да си кажете „От това би се получил наистина добър филм“. В повечето случаи, рано или късно, историята наистина оживява на екран, а ние подхождаме с премерени очаквания и повишена възискателност към лентата.

Седни такива големи очаквания и прилежаша доза нетърпение, натоваших и аз филма „Петя на моята Петя“ още през лятото на 2019 г., когато екипът току-що започваше снимки по него. Просто исках възможно най-скоро да видя как ще бъде пресъздаден образът на Петя Дубарова, но и признавам – малко се притеснявах дали ще носи характера на момичето, чиито стихове така харесвам.

Да разбере дали Петя ще бъде такава, каквато си я представям, отне повече време, отколкото предполагам. Макар снимките да приключиха през юли 2019 г., само няколко месеца по-късно, пандемията изпразни кинозалоните и на екипа зад филма не му остана нищо друго, освен да изчака. „Петя на моята Петя“ трябваше да се появи тогава, когато максимално много хора ще могат да съпреживеят историята, да си спомнят за Петя Дубарова, да я (пре)открият и обикнат. Случайно или не, премиерата се състоя през януари 2022, точно в годината, в която се навършват 60 години от рождението на поетесата.

Интересен за отбелязване е фактът, че това не е просто първият филм, разказващ (макар и отчасти) за Петя Дубарова, но е единственият, който е получил одобрението от сестрата на поетесата – Елица Дубарова. Всъщност лентата не е биографична, филмът не разказва за живота на Петя Дубарова, той е вдъхновен от живота ѝ. Не посветен, не преразказан, а именно вдъхновен, защото точно това правят великите творци – вдъхновяват. И оставят следа.

Историята преплита по интересен начин съдбите на две момичета, сменнички. Едната от тях е Петя Монова (Александра Костова), на 17 години от Бургас. Обичаща литературата, носеща буря и бунт в себе си, притежаваща писателски талант и смели меч-

Петя Монова и Петя Дубарова, съответно изиграни от Александра Костова и Алиса Атанасова

ти. Съвременната Петя има идеали, за които е готова да се бори докрай и отказва да се побира в рамки, особено, налагани в опит да провалят каузите ѝ. Има и добри приятели, не по-малко смели от нея авантюристи, които силно я подкрепят.

Другата Петя е Петя Дубарова. Макар филмът да не разказва конкретно нейната история, тя присъства както чрез стиховете си, така и в образ, съвършено изигран от Алиса Атанасова. Петя Дубарова е ефирна, погледът ѝ мъдър и вплетен в морската шир, а филмът приближава образа още повече към нас. Всъщност не нея към нас, а нас към нея.

Поезията на Дубарова присъства със същата лекота, с каквато и образът ѝ – деликатно, ненаатрапчиво, но винаги на място. Стиховете ѝ са фино поднесени, като пореден допълващ шрих, носят лека носталгия и побират много шум на морски вълни в себе си.

Двете момичета се срещат на границата между реалното и измисленото, във въображението на Петя Монова. На един безкраен плаж, там, край морската шир, в много искрен разговор двете си говорят за не-

справедливия свят на възрастните. Фактът, че има няколко десетилетия помежду им е незначителен, историите са почти същите, вятърните мелници, с които се борят – също.

Освен изключително добрата игра на двете момичета, друг много силен образ, имащ значима роля в сюжета, е самият град – Бургас. Този филм просто не би могъл да се заснеме на друго място освен в Бургас. Не само заради това, че е родният град на Петя Дубарова, но и заради морето и естествения декор, който се разкрива. Целият филм от интериорните до екстериорните сцени е заснет в Бургас, близо до морето, което Дубарова така силно е обичала. Въпреки това обаче, в кадрите го няма онова възпяване на морето, твърде често срещано в други екранизации. Тук морето е фон... и участник, едновременно. Има своята отговорна роля да подсилва действието, да допълва усещането за цялост, но не му е позволено да доминира над образите, нито над посланията.

А посланията са много, просто, защото във филма има всичко, което и в един тийнейджърски живот – приятелства, първи любовни тре-

Кадър от „Петя на моята Петя“

Александра Костова (в ролята на Петя), Алена Вергова (в ролята на Джула), Мартин Методиев (в ролята на Монси), Ясен Атанасов (в ролята на Анди)

Кадър от „Петя на моята Петя“, заснет в Морската градина в Бургас

пети, идеали, каузи, провали, чувство за справедливост, несъгласие, бунт (понякога много бунт!) и сблъсък със системата (най-често образователната)... Всичко!

Именно темата за образованието и неговата роля в живота на подрастващите е и още един мотив, разгърнат във филма. Разгърнат ли? Неподходящ глагол. Филмът в даден момент се превръща в кръстосване на шпаги между строг и подчинен на системата директор (Юлиан Вергов) и всеотдайна и грижовна учителка по литература (Албена Павлова). Той е критичен, на моменти отмъстителен и следва пунктуално отдавна остарели правилници, тя пък е от онези бели лястовици на образованието, олицетворение на учителите, които не обещават преки пътища, а чертаят далечни хоризонти. И двата вида учители ги е имало във времето, когато Петя Дубарова е била ученичка, има ги и в момента – докато нашата героиня Петя Монова учи. Вероятно повечето от нас също ще открият прототипи на двата учителски образа, от своите ученически години... Просто нищо в системата не се променя (но трябва да се промени), каквото е и едно от основните послания в „Петя на моята Петя“.

За да се осмелиш да направиш филм, който е дори и само вдъхновен от образ, като този на Петя Дубарова, трябва да си съумял да постигнеш симбиоза между думи, пейзаж, актьори; дори и между трептенето на въздуха и шума на морето по време на снимки. Трудно е да не се отбележи, че сценаристите – Нели Димитрова и Валентина Ангелова, режисьорът Александър Косев и операторът Иван Вацов са се справили с тази отговорна задача. Филмът успява да направи почти невъзможното: разгаря любопитство, без на всяка цена да поучава; разказва история за две момичета, без да прави крайни изводи; докосва до поезията, без да изисква да си литератор, за да ѝ се насладиш.

„Петя на моята Петя“ е филм, разказващ за онази борба, която всяко следващо поколение води (и ще продължи да води), за да бъде себе си, да отстоява ценностите си и да се приближава към идеалите си. Независимо как изглежда всичко това в очите на другите и особено в очите на вече порасналите.

И всъщност всеки от нас си има по една Петя в живота. Може би дори не се казва Петя, но е момиче с мъдър поглед, смели мечти, непримирим дух и бунтовни каузи. Приятелка, която подкрепяме, обичаме, заедно с която водим битки, празнуваме победи и понякога тъгуваме по загуби. Може би и тя пише стихове, или свири на пиано, флейта, китара. Вероятно танцува, пее или пък решава с размах математически алгоритми... А може и да не прави нищо от изброените, може би прави много повече. Вдъхновява! Или пък ние сме „Петя“ за някого около нас... ♦

Снимките са предоставени от прес-екипа на филма.